hirmsaste mõlland, ja mitto ja mitto tuhhat hinged neeland, nenda piddid ka mitto õppetajad katko sirbi alla langema, et 50 õppetajatteſt mitte ennam hinge jähhid kui 15. Agga toeste, armad luggejad, ſedda hirmſa ja halleda aega meie ei woi kül mitte muido meletulletada, kuid et meie ommad ſilmad ja ſüddant taewa pole pörame ja Jummalat keigeſt ſüddameſt tänname, et ſeſtſammaſt aiaſt, nüüd jo ſadda ja nellikümmendüks aastaid teed, meie Eestimaal ühtepuhko on rahho olnud! Meie olleme agga üksnes kuulnud ja luggend, misſuggused hirmſad ſõad ni mitto rikides ja ka Wennemaal on olnud, kuida mitto liñnad ja küllad ſaid ärrapõletud, wilja ja heinamaad ärratallatud, mitto innimeſſed mörtſuka wiſil ärratappetud, wätimad lapſed wäggiſe emma rinnaſt ärrakiſtud ja moegaga läbbi piſtetud—ſedda keik meie olleme kuulnud ja luggend, agga meie Ma nurka ei putund ſõa hirmutamisſed.— Ja kui kuleme weel neid innimeſſi iſſe räkima, kes ſõa häddas on olnud ja otſego temma tullokeſſe ſees põllend, kes tedda on näinud temma hirmſa kolleda karwaga, oh kül ſiis hüame allandikko ſüddamega: oh Iſſand Jummal, kui ſuur on ſinno arm ja hallaſtus meie wasto olnud, et ſa meid ſeſugguſe kibbeda hädda eeſt olled hoidnud! — Selſammal ſõa aial pöggeneſid ka mitto õppetajad, hirmo ja hädda pärraſt, maalt Talliñna ja ei tahtnud ſeäl joude ſeista, wõtſid ſiis ſeäl ühhes kous nou ette, ue testamendi ramato Ma-kele üllespañna ja ſedda trükkia kätte murretſeda. — Sedda asja wõtſid monned Eesti- ja Ria-Ma õppetajad ſure holega töimetada; Eestimaalt olli ſe enneſt nimmetud õppetaja Gutslew ja temma poeg Hindrik, kes pärraſt Kullama õppetajaks ſai, prauſt Soppe, Petri kirriko õpp., Ambla õpp. Saleman ja Talliñna allewi õpp. Tſimmerman, agga ſiiski ei ſanud uus testament nüüd weel mitte trükkia kätte, ſeſt ſõa-mõllamisſega ollid need Ma-kele ue testamendi kirjad laiale ſanud, ja waſt 1715 aastal ſai uus testament eſſimeſt korda Ma-kele trükkitud. Nenda ollid siis 75 aastad möda läinud ſeſt aiaſt, kui õppetajad jo ollid hakkand ſedda tööd ettewõtma, ſenni kui ſe ſai löppetud. Surem tö olli agga weel teggematta, täit Piibli Ma-kele üllespañna. Selle jures teggi Ludwig Krahw Sinſendorw ſe läbbi ſuurt abbi, et temma ſiis, kui käis 1736 aastal Talliñnas woerſel, aitis rahha korjada, misga Piibli-ramato trükkimisſe kullo ſai taſſutud, ja nenda ſai 1739 aastal täis Pibel eſſimeſt korda Ma-kele trükki pandud. Need õppetajad, kes isſeärraniste Piibli-ramato Ma-kele üllespannid, olli Jürri Kirriko prauſt Toor Helle ja wannem ja norem õppetaja Gutslew. — Selſammal aial kandis ka Harjo Jani kirriko õppetaja Wrede, kes